

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1929.

Ljubljana, 31. oktobra 1929.

Štev. 7.

49.

Sv. Janez K. Vianney – patron dušnih pastirjev.

Litterae apostolicae,¹ quibus S. Ioannes Bapt. Vianney, Presbyter Confessor, caelestis patronus omnium parochorum seu animarum curatorum Urbis et Orbis constituitur.

Ad perpetuam rei memoriam. — Anno Iubilari MDCCCXXV Beato Ioanni Baptistae Vianney, Presbytero Confessori, qui a Vico Ars, in quo est parochi munere functus, nuncupatur, Sanctorum honores tributi sunt; atque anno MDCCCXXVIII, cum eiusdem Officium Missaeque adprobata fuerint, festum sancti parochi ipsius ritu duplici celebrandum ad universam Ecclesiam extensum est. Nunc autem ab Episcopo Bellicensi, cuius dioecesis intra fines exstat Ars vicus, nomine quoque aliorum fere quadrigentorum ex variis et fere cunctis terrae regionibus Archiepiscoporum Episcoporumque, rogati sumus ut tamquam caelestem Patronum animarum curatoribus ubique terrarum degentibus Sanctum Ioannem Baptistam Vianney concedere dignaremur. Nil enim magis opportunum videtur quam ita parochis omnibus exempla praebere ipsius sancti viri, quem in paroeciali munere obeundo insignem Ecclesia dilaudat. Etenim ex eiusdem sedulitate in animorum cura gerenda iam etiam Decessor Noster rec. mem. Pius Pp. X, anno MDCCCXV, Beatum Ioannem Baptistam Vianney illico post sollemnem eius Beatificationem constituit caelestem Patronum universis presbyteris, qui in Galliae dioecesis parochi munus gererent. Id profecto attentio seduloque studio Nos considerantes, precibus concedendum existimavimus tantorum Praesulum, qui, quinquagesimi anni ab initio Nostro sacerdotio occasionem nacti, vota faciunt impensa ut huiusmodi largitas spiritualis, quam a Nobis instanter efflagitant, Iubilaei Nostri cum memoria apud posteros coniungatur, eiusdemque ita peculiaris exstet recordatio. Conlatis propterea consiliis cum Camillo Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali Laurenti, Diacono Sanctae Mariae Sclavis, Sacrae Rituum Congregationis Praefecto, motu proprio atque ex certa scientia ac matura deliberatione Nostris, deque apostolicae Nostrae postestatis plenitudine, praesentium Litterarum tenore Sanctum Ioannem Baptistam Vianney Confessorem, qui insignis et apostolicus vir ac parochus oppiduli Ars nuncupati fuit, caelestem Patronum omnium parochorum seu animarum curatorum totius Urbis et Orbis constituimus ac declaramus.

Haec ad spirituale parochorum bonum ubique terrarum provehendum concedentes, statuimus, decernentes praesentes Litteras firmas validas atque efficaces iugiter exstare ac permanere, suosque plenos atque integros effectus sortiri et obtinere, illisque ad quos spectant sive spectare poterunt

¹ Acta Apost. Sedis. Ann. XXI. 11. Jun. 1929. Num. 7. Pag. 312 sq.

amplissime suffragari; sicque rite iudicandum esse ac definiendum, irritumque ex nunc et inane fieri, si quidquam secus super his, a quovis, auctoritate qualibet, scienter sive ignoranter attentari contigerit. Non obstantibus contrariis quibuslibet.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die XXIII. m. Aprilis an. MDCCCXXIX, Pontificatus Nostri octavo.

P. Card. Gasparri, a Secretis Status.

50.

Poročilo o sestanku za ustanovitev škofijskega sveta katoliške akcije.

Da se ustanovi škofijski svet katoliške akcije, je prevzvišeni g. škof dr. Jeglič sklical v škofijsko palačo v Ljubljani sestanek na dan 23. oktobra 1929. Povabil je na ta sestanek vse one, ki so se odzvali povabilu, naj bi pristopili v škofijski svet.

Za sestanek je določil sledeči dnevni red:

1. Nagovor sklicatelja.
2. Poročilo g. prelata dr. Slaviča.
3. Volitev ožjega odbora škofijskega sveta KA.
4. Slučajnosti.

Sestanek se je vršil določenega dne v pisarni škofijskega ordinariata. Udeležili so se ga: Presvetli gosp. koadjutor dr. Rožman Gregorij, ravnatelj dr. Basaj Joža, zdravnik dr. Debevec France, Dolenec Leopoldina, univ. prof. dr. Fabijan Janez, mestni župnik Finžgar Franc, profesor dr. Gogala Stanko, profesor dr. Grafenauer Ivan, stolni kanonik dr. Klinar Tomaž, univ. docent dr. Korošec Viktor, stolni vikar Košmerlj Alojzij, akademik Kuret Niko, mag. uradnik Langus Jože, učiteljica Lebar Anica, semen. spiritual dr. Potočnik Ciril, učiteljica Pirc Mara, mestni župnik dr. Rant p. Gvidon, univ. profesor dr. Slavič Matija, odvetnik dr. Stanonik Ivan, univ. prof. dr. Ušeničnik Franc, oblastni referent Velikonja Narte, odvetnik dr. Vodusek Božidar in urednik Zabret Franc; dalje kot zastopniki povabljenih organizacij: Za »Krščansko šolo« vladni svetnik dr. Dermastia Josip, za Orliško zvezo tajnica Golob Anica, za Akademsko zvezo akademik Hribovšek Anton, za Vincencijevo družbo šolski nadzornik Lavtižar Franc, za Elizabetne konference profesor dr. Levičnik Alfonz, za Sveto vojsko tajnik Lindič Joško, za Leonovo družbo muz. ravnatelj dr. Mal Josip, za Družbo za širjenje vere škof. tajnik Mervc Franc, za Prosvetno zvezo odvetnik dr. Mohorič Jakob, za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda univ. profesor dr. Snoj Andrej, za Kat. akademsko starešinstvo prof. dr. Sušnik Lovro, za Slomškovo družbo šol. upravitelj Štrukelj Ivan, za Družbo treznosti stolni kanonik Vole Josip, za vodstvo III. reda sv. Frančiška Ser. Zobec p. Salvator in za Orlovsko zvezo profesor Žitko Vladimir. Vodstvo Marijinih družb je zastopal univ. docent dr. Korošec Viktor. Radi odsotnosti sta se opravičila povabljenata: odvetnik dr. Breje Janko in urednik Terseglav Franc.

Sestanku je predsedoval sklicatelj prevzv. g. škof dr. Jeglič, zapisnikar je bil škof. tajnik Jagodić Jože.

K prvi točki programa je nagovoril sklicatelj udeležence s sledečimi besedami:

»Vse srčno pozdravljam. Hvaležen sem Vam, da ste se odzvali pozivu za sodelovanje v preimenitni katoliški akciji.

Ko sem bil še prav mlad klerik, me je izredno globoko prevzela resnica, kako smo mi kot stvari od Boga stvarnika popolnoma odvisni. Iz te fundamentalne misli sledi uravnava vsega našega življenja, ki ima kot glavno nalogo, da v vsem mišljenju in delovanju izpričujemo to odvisnost. To pa delamo s tem, ako vsak dan točno izpolnjujemo voljo božjo.

Svojo voljo nam je Bog razodel po Gospodu Jezusu, ki je z vsem svojim življenjem, s svojimi nauki in deli nepobitno dokazal, da je res Sin božji, pravi Bog. Ustanovil je na zemlji kraljestvo božje, ustanovil je svojo sv. Cerkev.

Sveta Cerkev se je vsa stoletja prizadevala, kako bi posamezne ljudi in vse narode pridobila za to, da bi priznali Boga kot svojega kralja. Naj bi mu podvrgli svoj razum in svojo voljo, verujoč, kar je Bog razodel, vršeč kar Bog zapoveduje.

Da bi posameznike in narode nagnila na tako že po naravi zapovedano podložnost, je rabila tekom stoletij sredstva, ravno za tiste čase primerna. V našem času ji v to služi češčenje presv. Srca Jezusovega. Ljubezen božjega Srca naj bi vse zanj pridobila in jih podvrgla pod sladki Njegov jarm.

In nekako naglo se ta pobožnost razvija. Najpoprej so verniki častili Srce Jezusovo, potem smo okoli leta 1900. začeli temu sv. Srcu posvečevati narode in države. Za papeža Benedikta XV. so se mu začele izročevati posamezne družine. Pij XI. je šel še dalje: naše razmerje do Gospoda Jezusa je izrazil v naslovu: Srce Kristusa Kralja. Da se ta resnica razširi po vsem svetu in prevzame vsa srca, je ustanovil praznik Kristusa Kralja, ki ga vsa Cerkev slovesno in navdušeno obhaja zadnjo nedeljo meseca oktobra.

Kristusu Kralju naj se podvržejo vsi. V dosego tega namena je potrebno naporno in vztrajno delo. Posamezne osebe, vse družine in vse družabno življenje naj se prepoji s to resnico in naj se popolnoma po njej vravna. To doseči je predvsem naloga cerkvene hierarhije.

Kar nas je v tej oficialni hierarhiji, se te naloge zavedamo in se za njo trudimo, kar moremo. Toda po vesoljnem svetu se opaža poživljeno in izvrstno organizirano prizadevanje, odslaviti Kristusa Kralja, in ne le posamezne ljudi, ampak tudi družine, narode in države njemu izneveriti. Revolucija zoper Boga se dviga po vseh delih sveta. In ima žalibog velikih uspehov,

Da bi se ta prekucija v božjem kraljestvu omejila, da bi se strla njena moč tudi v krogih, kamor duhovnik ne more lahko priti, kliče papež Pij XI. na pomoč lajike, ki bi vsak v svojem krogu s cerkveno hierarhijo, s škofi in duhovniki, sodelovali in navdušeno pomagali, da Kristus ostane Kralj posameznikov, družine in družbe.

Kajne, vzvišeno delo! Mora se pa organizirati. Načrt za to delo, za katoliško akcijo, smo sestavili v smislu in po navodilih sv. Očeta, ki pravi, naj se pri tej ureditvi vpoštevajo posebne okolnosti posameznih škofij in narodov. Zato smo poklicali k sodelovanju naše krščanske organizacije. Saj ne smemo prezreti teh organizacij, ki so sad mnogoletnega požrtvovalnega truda in prizadevanja. No, sv. Oče naročajo, naj k delu pritegnemo tudi neorganizirane katoličane. Zato smo povabili tudi take. Veselo je dejstvo, da ste se odzvali posamezniki in da so se odzvale organizacije. Samo nekaj jih še manjka, a upamo, da se nam bodo še te naknadno pridružile.

Za delo smo sestavili sicer podroben, a prav preprost načrt. Na čelu škofije stoji škofijski svet in od njega izbrani delavni odbor tega sveta. V škofijskem

svetu so: predsednik, podpredsednik, tajnik, zastopniki centralnih organizacij in drugih vernikov obojega spola. Škof imenuje svojega zastopnika. Po škofiji pa naj bodo župnijski sveti z župnijskimi odbori.

Škofijski svet in njegov odbor bomo ustanovili danes, potem bomo pa poskrbeli, da se v vsaki župniji ustanovi župnijski svet in njegov odbor. Preden pa to storimo, prosim g. prelata dr. Slaviča, ki mi je pri snovanju te akcije največ pomagal, da zbranim poda svoje poročilo.

Prelat dr. Slavič je k drugi točki programa poročal sledeče:

»V zadnjih okrožnicah prevz. gosp. knezoškofa o katoliški akciji imamo naslikane svetle in temne strani našega naroda v verskem in moralnem oziru. Tu se nam kaže, da še ni vse tako hudo, hvala Bogu, da je še veliko lepega, dobrega in zdravega v našem narodu. So pa simptomi bolezni, so prikazni, ki napovedujejo strašne posledice, so znaki, ki kažejo, da tudi naš narod ni več izvzet iz splošne nevarnosti, ki preti od tako zvane kulture slabo usmerjenemu Zapadu.

Kakšen je ta Zapad in kam gre Zapad, to nam kruto-nazorno pojasnjuje hladna neizprosna statistika. Število rojstev tu stalno pada, ker se smatra zakon za priložnost užitka, kjer otrok nima več prostora. V Franciji je v tem oziru najhujše, toda tudi Anglija, Nemčija, Italija gredo za njo. V Avstriji je nazadovalo število porodov v 16 letih za četrtno; na Dunaju samem je padlo število porodov za več ko polovico. V Nemčiji je bilo leta 1927. katoliških otrok 800.000 manj ko leta 1922., torej v petih letih en milijon manj katoliških otrok! Za Nemčijo so dalje zračunali, da izgubi življenje po umetnih prezgodnjih porodih pol milijona ali še več otrok.

V Sloveniji ni tako žalostno. Vendar tudi v naših krajih te nesreče niso neznane. Razpasle so se že po mestih, a tudi v zadnje gorske kraje se širi ta nevarnost. Tudi tam niso neznani umetni prezgodnji porodi in se žene in dekleta ne boje grozote tega greha.

Z zlorabo zakona gre isto pot navzdol prejemanje sv. zakramentov in obiskovanje nedeljske službe božje. Znana nam je statistika iz Nemčije. Nemčija ima okrog 20 milijonov katoličanov. Od teh 20 milijonov ne gre 8 milijonov k velikonočnem sv. obhajilu. Torej 40% ne živi več s Kristusom nadnaravnega življenja. V Berlinu, kjer je 400.000 katoličanov, hodi teh samo 25% k sv. maši in k sv. zakramentu. Celó v katoliškem Kölnu in Münchenu jih hodi le 30 do 35%. V Münchenu je razmerje tako, da hodi polovica žensk in četrtnina moških.

K temu pride v Nemčiji še izstop iz katoliške cerkve. V letu 1926 je izstopilo v Nemčiji 43.000 katoličanov iz cerkve, 31.000 jih je šlo v izgubo po mešanih zakonih, 39.000 otrok ni bilo več katoliško krščenih, dasi so bili od katoliških staršev. Tu imamo tedaj v enem letu izgubo 113.000 duš. H koncu je še omeniti, da se od 100 čisto katoliških zaročnih parov ne da 20% katoliško poročiti.

Na Dunaju je od leta 1919. do 1926. izstopilo iz katoliške cerkve 95.619 vernikov, v vseh povojnih letih nekako 120.000 katoličanov.

V Berlinu se je misijonov udeležilo 20% katoličanov, na Dunaju pa 16%. V Parizu je 12—15% praktičnih katoličanov.

Za Ljubljano je izračunal dr. C. Potočnik, da 33% ali 15.000 katoličanov ne hodi k nedeljski službi božji, torej tretjina. V cerkev hodi za polovico več ženskih ko moških, k sv. obhajilu pa sedemkrat več ženskih ko moških. Moški torej izostajajo, moški drve naprej k zatonu krščanstva.

Po naših podeželskih župnijah vse to, hvala Bogu, ni tako hudo. A slab zgled večjih mest in slab tisk vplivata v zadnjo zagorsko vas. Tudi tu imamo, kakor pravi zadnja škofova okrožnica, dosti vernikov, ki opuščajo nedeljsko službo božjo, ki žive v pregrešnih zvezah in razvadah, ki so se odtujili Cerkvi

in cerkvenem življenju. Se imajo morebiti vero, saj trohico vere, a njih duša ne živi več iz vere. Pa tudi pri vernikih, ki žive s Cerkvijo, dostikrat ni pravega notranjega verskega življenja, ni globokega verskega prepričanja, ni gorečnosti, ni stanovitnosti, ni veselja v Kristusu. Zato jih tako hitro podere vsak vihar, zato tako hitro opuste versko življenje n. pr. naši izseljenci v tujini.

Radi tega moramo biti hvaležni papežu katoliške akcije, da poziva k aktivnemu katoliškemu življenju in k vzgojnemu sodelovanju s cerkveno hierarhijo tudi laike, da naj tudi laiki izvršujejo splošno-duhovniški poklic za »krepitev, širjenje, udejstvovanje in obrambo katoliških načel v zasebnem, družinskem in socialnem življenju«. Kajti le aktivno krščanstvo ima ono ustvariteljsko moč, ki lahko poživi in razgiblje pravo krščansko življenje, in s tem ustavi Spenglerjev »zaton zapada«.

Hvaležni moramo biti tudi prevzvišenemu g. ordinariju, ki nas z neumorno vztrajnostjo in nezlomljivo gorečnostjo vabi in pozivlja h katoliški akciji. V škofijskih listih je bilo pojasnjeno, kaj je katoliška akcija in kako se vrši po drugih katoliških deželah.

V začetku oktobra sem se še informiral v München-Gladbachu, kako jo tam mislijo izvajati. Prišli so na splošno do istih zaključkov, kakor jih imajo naša Pravila katoliške akcije. Tako n. pr. sklicuje v posameznih župnijah župnik zastopnike verskih in kulturnih organizacij ter odlične neorganizirane može in žene k mesečnim sestankom. Tu se podaja kratek referat o kaki zadevi, ki bi se naj izvedla v župniji. Člani sestanka razmotrivajo, kako bi se predlagana misel dala izpeljati v župniji. Potem pa to misel obdelajo člani v svojih organizacijah, neorganizirani pa jo širijo v svojih krogih. Ko je misel že splošno znana in sprejeta, se prireajo večji javni zbori, kjer se manifestira za tisto idejo in s tem vpliva na javno mnenje.

Nemški škofje so izdali pri svojem letošnjem sestanku v Fuldi smernico za katoliško akcijo. V teh smernicah poudarjajo, da njihova katoliška akcija ne bo kaka nova organizacija, kakor imajo isto naša Pravila.

Na zadnjem shodu dekanov so se podala k našim Pravilom katoliške akcije podrobna, konkretna, praktična navodila, kako naj se uvaja in vrši katoliška akcija po naših župnijah.

Danes smo bili poklicani od prevzv. g. knezoškofa, da bi se odzvali povabilu za katoliško akcijo in postali apostoli katoliške akcije kot člani »Škofijskega sveta«.

V nas samih mora najprej goreti in plamteti ogenj božje ljubezni in ljubezni do bližnjega, da bomo ta sveti ogenj ponesli potem ven v naše organizacije, v naše kroge, k skupinam in k posameznikom, kakorkoli bo mogoče.

Povabljeni so bili zastopniki organizacij in posamezne odlične osebnosti iz vsakovrstnih slojev, da naj tvorijo »Škofijski svet katoliške akcije«, ki bo imel od časa do časa sestanke, da se lahko vsestransko razmotrivajo vprašanja verskega življenja in udejstvovanja.

Ta svet se je danes sestal, da določi s škofijskim zastopnikom sedmorico oseb kot »Škofijski odbor katoliške akcije«, ki bo pod škofovim vodstvom širil, usmerjal in vodil katoliško akcijo po škofiji.

Najprej pa velja božji klic nam samim, ki smo prvikrat zbrani za vzvišen namen katoliške akcije, da z veseljem in božje ljubezni polnim srcem stopimo v službo katoliške akcije. Kajti le globoka in vesela religioznost nam bo dala moč, vztrajnost in uspeh pri delu za »mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem«.

Po poročilu se je sklicatelj zahvalil referentu za poročilo, razložil na kratko pravila katoliške akcije za ljubljansko škofijo, vzpodbujal na delo in na iniciativo ter povedal nekaj zgledov iz delovanja katoliške akcije na deželi, kakor je o tem že poročal v zadnjem pastirskem listu s Sv. Jošta.

Nato je sporočil navzočim, da jih smatra vse kot člane širšega škofijskega sveta katoliške akcije, čemur so vsi soglasno pritrdili. Kot člani se bodo vsi vpisali v posebno knjigo.

K tretji točki programa je za volitev ožjega škofijskega odbora katoliške akcije pozval sklicatelj prelata dr. Slaviča, naj stavi tozadeven predlog.

Dr. Slavič je prebral tozadevne točke iz pravil in predlagal nato sledečo izvolitev: Dr. Grafenauer Ivan, predsednik; dr. Debevec France, podpredsednik; dr. Fabijan Janez, tajnik; Pirc Mara, dr. Gogala Stanko, dr. Potočnik Ciril, odborniki.

Predlog je bil soglasno sprejet. Kot zastopnik škofov je bil že prej določen g. koadjutor dr. Rožman Gregorij.

Sklicatelj je po izvolitvi pozdravil izvoljene odbornike in jim naglasil, da bodo imeli glavno nalogo dela, člani širšega sveta pa jim bodo pomagali, kadar bo treba. Prosil je časnikarje, naj časopisje podpira in pospešuje katoliško akcijo, kar je navzoči urednik Zabret obljubil.

K slučajnostim se je oglasil profesor dr. Levičnik Alfonz, ki je sporočil, da vstopi v odbor mesto njega kot zastopnika Elizabetnih konferenc članica glavnega odbora konferenc. Profesor dr. Gogala pa je predlagal, naj se v odbor in k sodelovanju pritegnejo tudi zastopniki raznih strokovnih družb (trgovci, strokovni delavci, obrtniki). Predlog je bil sprejet z naročilom, naj dotičnike kooptira v širši svet izvoljeni ožji odbor. Mesto dr. Mala Josipa pa vstopi v širši svet kot zastopnik Leonove družbe konservator dr. Stelè France.

Nato je sklicatelj sestanek zaključil.

Poziv vsem župnim uradom.

Ožji odbor škofijskega sveta KA naznanja s tem vsem župnim uradom, da sta bila škofijski svet in škofijski odbor KA ustanovljena dne 23. oktobra 1929, kakor to sporoča zgornje poročilo »Škof. lista«. Imena sveta in odbornikov, kakor tudi imena organizacij, ki so se priglasile za vstop in sodelovanje v KA, so razvidna iz gornjega poročila.

Škof. odbor pozivlja vse župne urade, naj v smislu tozadevnega pastirskega lista g. škofa-ordinarija (»Škof. list« 1929 str. 87—91), kakor tudi v smislu referata dr. Cukale Franca (»Škof. list« 1929 str. 57—64) pripravijo po župnijah razpoloženje za KA, ustanove nato župnijske svete in odbore KA ter jih naznanijo škof. odboru v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 25. oktobra 1929.

Dr. Grafenauer Ivan s. r.,
predsednik.

Dr. Fabijan Janez s. r.,
tajnik.

Navodilo za spisovanje župnih matic po novem zakonu o osebnih imenih.

Zakon je bil priobčen v Škofijskem listu 1929, št. 4-5, str. 66—73. Ministrstvo za notranje posle je k zakonu izdalo načelno navodilo, dne 10. aprila 1920, kom. št. 190. Gg. dušni pastirji naj zakon natanko prouče. Za spisovatelje matičnih knjig bolj važni členi zakona so tukaj še enkrat

posneti z nekaterimi pripombami iz navodila ministrstva za notranje posle in dostavki iz dosedanje prakse.

Člen 2. »V vseh uradnih spisih, listinah in seznamkih, kjer se označujejo osebe, se mora najprej navesti rodbinsko, potem pa rojstno (krstno) ime.«

Navodilo ministrstva za notranje posle (št. 1) veli, da je poudarek tega člena na besedah: »kjer se označujejo osebe«. Torej le za uradne spise, listine, sezname, kjer se hoče označiti oseba, je po zakonu ukazana red: najprej rodbinsko ime in potem rojstno (krstno) ime.

Za svojeročni podpis tudi v uradnem poslovanju zakon ne zahteva tega reda. To izrečno veli čl. 32., odst. 2: »Pri svojeročnem podpisu sme rojstno (krstno) ime izostati ali pa se označiti samo z začetnico ali običajno kratico, razen pri podpisu na vlogah, poslanih oblastvu, ki morajo biti vedno podpisane s polnim imenom.«

V privatnem občevarstvu in dopisovanju je popolna svoboda, po katerem redu hoče kdo pisati imena: ali najprej rodbinsko in potem rojstno (krstno) ime, ali pa narobe.

Člen 6. »Rodbinsko ime dobi, oziroma nosi:

1. z rojstvom, ne glede na rojstni kraj, zakonsko dete po zakonskem očetu;

2. z rojstvom, ne glede na rojstni kraj, nezakonsko dete po nezakonski materi;

3. s sklepom občeupravnega oblastva prve stopnje (sreskega poglavarstva) dete rojeno od neznane matere ali najdeno na ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, dokler se eden od roditeljev ne izsledi.«

V tem členu je določba pod št. 3 nova: detetu neznane matere ali najdenčku določi rodbinsko ime sreski poglavar.

Člen 7. »Nezakonsko dete žene, pravnoveljavno sodno ločene ali razvezane, ali vdove dobi in nosi deklinško rodbinsko ime svoje matere, t. j. rodbinsko ime, ki ga je dobila po pokolenju in ga nosi mati.«

Člen ne izpreminja nič na dosednji praksi pri vpisavanju v rojstno matico nezakonskega otroka, ki mu je mati žena, ločena od moža, ali vdova.

Člen 9. »Pravica in dolžnost, določiti detetu, ko se rodi, rojstno (krstno) ime, pripada v prvi vrsti očetu, odnosno nezakonski materi; če zakonskega očeta ni, preide ta pravica odnosno dolžnost, na mater, če pa te ni ali če je dete najdenec, na občeupravno oblastvo prve stopnje.«

Navodilo ministrstva za notranje posle (št. 2) dostavlja k temu členu: S tem predpisom se nič ne izpremeni običajna pravica, ki po njej detetu določa ime kum (boter); zakaj ta pravica pristoji kumu (botru) samo v toliko, v kolikor mu jo izrečno ali molče daje oče, ozir. nezakonska mati.

Nova pa je določba, da najdencu daje rojstno (krstno) ime občeupravno oblastvo prve stopnje (sresko poglavarstvo).

Najdencu torej rodbinsko in rojstno (krstno) ime določa sreski poglavar. Za vpis v rojstno matico to posebe še enkrat velevala člen 29.: »Najdenec ali dete neznanih roditeljev se vpiše v matično knjigo z rodbinskim in rojstnim (krstnim) imenom, ki ju določi občeupravno oblastvo prve stopnje, v čigar območju je bilo dete najdeno.«

Iz te določbe sledi za dušnega pastirja, da najdenca ne sme krstiti in ne vpisati v matično knjigo, dokler mu sresko poglavarstvo ni sporočilo rodbinskega in rojstnega imena, ki naj ga dete dobi.

Člen 11. »S pozakornitvijo izgubi pozakonjenec rodbinsko ime svoje nezakonske matere ter prejme rodbinsko ime svojega očeta, če se pozakonitev vpiše v matično knjigo. Formalnosti, ki jih je treba izpolniti, da se more izvršiti ta vpis, predpisujejo določbe, ki se nanašajo na pozakonitev.«

Zakon o osebnih imenih ne določa nobenih formalnosti, po katerih naj se vpiše pozakonitev (legitimatio) nezakonskega otroka v rojstno matico. Torej veljajo tudi zanaprej dosedanje določbe za vpis pozakonitve.

Člen 12. »Če je pristojno sodišče pravnomočno odločilo, da deteta, ki je vpisano v matično knjigo kot zakonsko, ni smatrati za zakonsko, izgubi tako dete rodbinsko ime, ki ga je nosilo po dozdevnem očetu, ter prejme dekliško rodbinsko ime svoje matere.«

Formalnosti, po katerih naj se izvrši popravek v matični knjigi, zakon ne omenja. Ostane torej v moči dosedanja praksa, da uradne popravke v matici odreja pristojni veliki župan (gl. čl. 20., odst. 2; čl. 28., odst. 3 in čl. 29., odst. 2 tega zakona).

Člen 17. »Kdor dokaže po dovršenem 21. letu starosti, da ga rodbinsko ime, ki ga je dobil z rojstvom po očetu ali nezakonski materi, odnosno s pozakonitvijo, ovira brez lastne krivde v poštenem prizadevanju za vsakdanji obstanek ali da mu sicer povzroča bistveno škodo, ima pravico zahtevati, da mu pristojni veliki župan dovoli izpremeniti rodbinsko ime.«

Formalnosti za izpremembo rodbinskega imena določa člen 18. Prošnjo je treba vložiti pri občeupravnem oblastvu prve stopnje (pri sreskem poglavarstvu).

O popravku v matici člen ne govori. Velja torej splošno načelo, da se popravek izvrši na ukaz velikega župana.

Člen 19. »Rojstno (krstno) ime ostane vse življenje neizpremenjeno.« Izjemoma pa more minister za notranje posle dovoliti izpremembo rojstnega (krstnega) imena.

Člen 20. »Kdor skladno z veljavnimi predpisi izpremeni svojo versko pripadnost, si lahko pri tej priliki sam izbere drugo rojstno ime; isto velja tudi za one, ki vstopijo v cerkveni red.«

»V obeh primerih se mora prijaviti izprememba rojstnega (krstnega) imena pristojnemu velikemu županu, ki odredi, ko je ugotovil obstoj gorenjih činjenic, vpis v matično knjigo.«

Člen 23. »Vsak porod, vsaka ženitev in vsak primer smrti se vpiše po veljavnih predpisih v matične knjige, pri čemer se označijo rodbinska in rojstna imena dotičnih oseb.«

»Vpis rodbinskega imena se mora izvršiti tako, da se ime točno ujema z matično vknjiženim rodbinskim imenom prednika, od katerega izhaja.«

»Vpis rojstnega (krstnega) imena se vrši redoma po želji osebe, ki je po členu 9. tega zakona poklicana, določiti rojstno (krstno) ime detetu. Vodja matičnih knjig sme odklanjati vpis samo onih rojstnih (krstnih) imen, ki žalijo verska čuvstva, ki nasprotujejo nramnosti ali ki so sicer žaljiva.«

Člen veli, da se rojeni, poročeni, umrli vpisujejo v matične knjige »po veljavnih predpisih«. Ostanejo torej v moči dosednji predpisi, in v knjigah se izpolnjujejo vse rubrike kakor do sedaj.

Važen je odstavek, ki določa, katera rojstna (krstna) imena sme krstitelj odklanjati. To, kar tu veleval državni zakon, se ujema s cerkvenim zakonikom (kan. 761) in z rubriko v obredniku (ed. 1925 tit. 2, c. 1, n. 70): »euret (parochus), ne obscoena, fabulosa, aut ridicula, vel inanium deorum vel impiorum ethnicorum hominum nomina imponantur (baptizandis).«

Člen 24. »Roditelji morajo najkasneje v 30 dneh po rojstvu prijaviti porod s potrebnimi podatki pristojnemu vodji matičnih knjig ter mu rojenca pokazati.«

»Za točno izpolnitev tega predpisa so odgovorne poleg roditeljev tudi osebe, ki poklicno pomagajo pri porodu (zdravniki, babice, bolničarke), če so bile zaposlene pri njem.«

Cerkveni zakonik ne določa, v koliko dneh po rojstvu naj se otrok krsti; kánon 770. veli samo, naj se to čim prej zgodi (*»infantes quamprimum baptizentur«*). Po navedenem členu 24. morajo katoliški starši najkasneje v 30 dneh prinesiti otroka h krstu. Roditelji in druge osebe, ki so za izpolnitev tega predpisa odgovorne, pa bi svoje dolžnosti ne izpolnile, se po členu 38. tega zakona kaznujejo v denarju do 1000 Din, ob neizterljivosti pa z zaprom do 20 dni.

Člen 25. »Če bi se moralo ob vpisu rojstva v matično knjigo glede na predpise člena 23. tega zakona vpisati ime po starem pravopisu ali pa ime srbskega, hrvatskega ali slovenskega izvora zoper pravila srbskega, hrvatskega ali slovenskega pravopisa, mora vpisati vodja matičnih knjig ime skladno s pravili tega pravopisa.«

»Če pa izjavi detetov oče, odnosno oče njegove nezakonske matere, pred vodjo matičnih knjig pismeno ali pred dvema pričama ustno na zapisnik, da ne odstopa od vpisa rodbinskega imena točno po predpisih člena 23. tega zakona, se mora vzeti ta izjava v poštev, vendar pa samo ob dokazani činjenici, da se je vpisovalo rodbinsko ime dotičnega rodu v poslednjih 60 letih v rojstveno matico tako, kakor zahteva oče.«

Prav to velja tudi za rojstno (krstno) ime, če tak oče ne odstopi od želje, ki jo je izrazil v tem pogledu pred vodjo matičnih knjig.«

Člen 23. vелеva, da se mora rodbinsko ime v matične knjige vpisovati tako, da se točno ujema z matično vknjiženim rodbinskim imenom prednika. Ta določba pa ne velja za p r a v o p i s. Vsa rodbinska imena se morajo pisati po novem, ne po starem pravopisu. Imena srbskega, hrvatskega ali slovenskega izvora se morajo pisati po srbskem, ozir. hrvatskem ali slovenskem pravopisu. Ni torej dovoljeno, da bi pisali Bedenzhizh, Lassnig; pisati moramo vprihodnje Bedenčič, Laznik itd.

Če kdo zahteva, da se piše njegovo ime po starem ali tujem pravopisu, mora dokazati, da se je ime njegove rodbine v zadnjih 60 letih pisalo v rojstveni matici tako, kakor zahteva; podati mora pismeno izjavo ali ustno izjavo pred dvema pričama dati na zapisnik.

Člen 26. »Vsakdo ima pravico zahtevati za svoje ime pravilnost, odnosno popravek vpisa ali izpiska iz matičnih knjig, če se ne sklada s predpisi tega poglavja.«

»Isto pravico ima tudi prednik glede vpisov, ki se tičejo njegovih potomcev.«

Torej ne samo pri novem vpisovanju se moramo držati sedaj veljavnega pravopisa, ampak vsak lahko zahteva, da se tudi prejšnji vpisi v matičnih knjigah popravijo po pravilih sedanjega pravopisa in da se izpiski iz matic ujemajo s sedanjim pravopisom.

Člen 27. »Popravek matičnega vpisa za svoje rodbinsko ime ima pravico zahtevati vsakdo, najsi se je izvršil vpis po predpisih člena 23. tega zakona, in sicer:

1. če dokaže, da se je pisalo rodbinsko ime prednikov drugače, nego je vknjiženo v matici;

2. če gre zgolj za pravopisne razlike ter se želi popravek skladno s členom 25. tega zakona;

3. če želi, da se piše rodbinsko ime po pravilih fonetike.«

»Nihče ne more zahtevati popravka matično vpisanega imena, s katerim bi se prekršil predpis prvega odstavka člena 26. tega zakona.«

Člen 28., odst. 3. »Ko se vpiše izprememba imena, je treba navesti poleg točne in skladne označbe imena tudi rešitev velikega župana, ki odloči o vpisu izpremembe v matično knjigo.«

Odlok velikega župana, ki odreja vpis izpremembe imena v matičnih knjigah, se mora v matici točno označiti z datumom in številko.

Člen 30., odst. 2. »Da bi moglo občinsko oblastvo glede oseb, ki so pristojne vanjo, vpisovati vse pojave, ki se matično vknjižujejo, mora sporočiti vodja matičnih knjig vsak primer matičnega vpisa domovinski občini dotične osebe, če pa je ta občina sporna ali neznana, občini rednega bivališča, in če stalnega bivališča ni ali če gre za tuje državljane, pristojnemu občeupravnemu oblastvu.«

Navodilo ministrstva za notranje posle pripominja (št. 4) k temu členu, da bo predpis tega člena treba izvrševati še le tedaj, ko bodo pri občinskem oblastvu uvedene knjige o osebah, pristojnih v občino.

Za sedaj torej ta člen voditeljev matic še ne veže. Iz besedila v členu ni jasno, ali bo treba vsak slučaj rojstva, poroke, smrti, posebe sporočiti občinskemu oblastvu, ali bo zadostovalo mesečno ali tudi kvartalno poročanje. Za to bo treba še uradnega pojasnila; pa tudi formularjev bo treba, po katerih naj se ti izpiski iz matic delajo.

Člen 31. »Zaradi identifikacije sme rabiti, kdor hoče, tudi rojstno ime zakonskega očeta, odnosno nezakonske matere. V tem primeru se postavlja med rodbinsko in rojstno (krstno) ime dotične osebe začetnica očetovega, odnosno materinega imena. Če pa za identifikacijo tudi to ne zadostuje, se sme navesti celotno rojstno ime očetovo, vendar tako, da se postavi v obliki svojilnega pridevnika med rodbinsko in rojstno ime. (Zgled: Petrović M. Đuro ali Petrović Markov Đuro ali Krstić Živojina Ana, in za zgled nezakonskega pokoljenja: Jurković Olgin Dušan.)«

»Pristavki »mlajši«, »starejši«, kakor tudi njih običajne kratice, se ne smatrajo za njih imenske sestavine ter se smejo rabiti, če je to potrebno zaradi identifikacije.«

Navodilo ministrstva za notranje posle veli, da določba člena 31. ni obvezna ne v uradnem poslovanju ne v privatnem občevanju. Če kdo hoče, sme rabiti začetno črko očetovega rojstnega (krstnega) imena ali tudi celotno ime v obliki svojilnega pridevnika. Stavi pa se očetovo ime vedno le med rodbinsko in rojstno (krstno) ime, nikoli ne na začetek ali konec celotnega imena. Torej v zgoraj navedenem zgledu se ne sme nikoli pisati: M. Đuro Petrović, ali Đuro Petrović M.

Člen 39. »Vodja matičnih knjig, ki ne vknjiži imena skladno s predpisi tega zakona ali ki opusti predpisani ali odrejeni vpis imena ali druge dolžnosti, ki so mu naložene s tem zakonom, se kaznuje, ne glede na eventualne disciplinske posledice, v denarju od 100 do 1000 Din, če ni storil s tem težjega kaznivega dejanja.«

52.

Zakon o praznikih.*

§ 1.

Ob državnih praznikih, ob nedeljah, ob svojih verskih praznikih, označenih v § 3., in na praznik svoje krstne slave državnim uslužbencem ni treba biti v službi, razen v primerih, ki so izzeti z zakonom.

* »Službene Novine kraljevine Jugoslavije« z dne 5. oktobra 1929, št. 233/XCVI.
— Uradni list dravske banovine z dne 9. oktobra 1929, št. 100.

§ 2.

Državna praznika sta rojstni dan Njegovega Veličanstva kralja in dan ujedinjenja.

§ 3.

Verski prazniki državnih uslužbencev so po § 1. ti-le:

1. Za pravoslavne: badnji dan, božič (dva dni), bogojavljenje, sv. Sava, veliki petek, uskrs (drugi dan), Đurđev dan, Spasov dan, sv. Ćirilo i Metodije, Duhovi (drugi dan), uspenje presvete Bogorodice (velika Gospojna) in sveti Nikola;

2. za rimske katoličane: božič (dva dni), novo leto, sv. Trije kralji, sveti Jožef, vnebohod, velika noč (drugi dan), Telovo, sv. Peter in Pavel, sv. Ćiril in Metod, veliki Šmaren, Vsi sveti in Brezmadežno spočetje blažene Device Marije;

3. za grške katoličane: badnji dan, božič (dva dni), sv. Trije kralji, veliki petek, velika noč (drugi dan), vnebohod, sv. Ćiril in Metod, binkošti (drugi dan) in Brezmadežno spočetje blažene Device Marije;

4. za evangelijce: božič, veliki petek, vnebohod in praznik reformacije;

5. za muslimane: ramazanski bajram (tri dni), kurbanski bajram (tri dni), mevlud in 1. muharema (novo leto — en dan);

6. za žide: pasha (prva dva in poslednja dva dni), roš-ašana (dva dni), jon-kipur (poldrugi dan) in ševuot (dva dni).

§ 4.

Ob državnih praznikih in ob nedeljah se v državnih uradih, zavodih in napravah praviloma ne vrši redno delo. Od 9. do 11. ure opravljajo dežurni uslužbenci nujne in neodložne posle.

Ob verskih praznikih, naštetih v § 3., vrše državni uradi, zavodi in naprave praviloma svoje redno delo z uslužbenci, ki nimajo na ta dan svojega verskega praznika. Če v sestavu urada ni uslužbencev druge vere ali jih ni v zadostnem številu, da bi se vzdrževalo redno delo, je postopati tako, kakor je predpisano za državne praznike in za nedelje.

Starejšina razporeja po vrsti državne uslužbenke na nedelje in praznike.

V nujnih in neodložnih primerih morajo vršiti državni uslužbenci svojo dolžnost ob vsakem času, ne glede na nedelje in praznike.

§ 5.

Na Vidov dan je opravljati v molilnicah kakor doslej službo božjo v spomin junakom, padlim v minulih vojnah.

§ 6.

Minister pravde predpiše z uredbo one dni, ki jih je smatrati za praznike po zakonu o ureditvi rednih sodišč, po zakonu o civilnem in kazenskem sodnem postopanju, po meničnem in po čekovnem zakonu kakor tudi po drugih zakonih, s katerimi so na praznike vezani izvestni pravni učinki.

Ob teh dneh uraduje sodno osebje kakor ob delavnikih, če niso ti dnevi državni ali verski prazniki po tem zakonu.

§ 7.

Z nedeljami so izenačeni glede dela v uradih oni prazniki, ob katerih slave poedina mesta po starem običaju svojega patrona, in sicer če na ta dan obče počiva gospodarsko delo. Drugače pa so izenačeni taki dnevi z verskimi prazniki, naštetimi v § 3. Potrebna navodila daje pristojni veliki župan.

§ 8.

Predpisi tega zakona glede dela državnih uradnikov ob nedeljah in praznikih ne posezajo v one predpise, ki veljajo za delo državnih prometnih, poštnih, telegrafskih in telefonskih naprav, carinskih uradov, državnih gospodarskih naprav in podjetij, vojaških edinic, zavodov in naprav, orožništva, policijske in finančne straže, policijskih agentov, sodnih jetnišnic, kazenskih in podobnih zavodov, bolnic in drugih zdravstvenih naprav in šol in misij v inozemstvu. Kolikor takih predpisov doslej ni, se pristojni ministri pooblašajo, da jih izdado.

§ 9.

Ob državnih praznikih se smejo izobešati na poslopjih samo državne zastave. Ob teh dneh se morajo izobešati državne zastave na vseh državnih in samoupravnih uradih kakor tudi na zgradbah uprav javnopravnega značaja; v mestih in trgih pa morajo vsi lastniki zgradb izobešati državne zastave.

§ 10.

Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenih Novinah«. S tem dnem izgube veljavo vsi zakonski in drugi predpisi, ki nasprotujejo glede ureditve dela v državnih uradih, zavodih in napravah predpisom tega zakona, razen onih, o katerih govori § 8.

53.

Zavarovanje organistov.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani je poslal z dopisom 25. 9. 1929, št. 3080, škof. ordinariatu pojasnilo o zavarovanju organistov. Iz tega pojasnila posnemamo naslednje točke:

1. Organisti so načeloma zavezani pokojninskemu zavarovanju nameščencev po zakonu z dne 16. 12. 1906, drž. zak. št. 1 ex 1907, po cesarski naredbi z dne 25. 6. 1914, drž. zak. št. 138, po zakonu z dne 12. 5. 1922, Služb. Nov. št. 125 (»Uradni list« št. 190, 68) in po poznejših naredbah.

§ 1. tega zakona določa, da so zavarovanju zavezani nameščenci, ki imajo uradniški značaj ali pa redoma izvršujejo pretežno duševna službena opravila, med katera (2. odst.) spada tudi izvrševanje svobodnih umetnosti brez ozira na umetnostno vrednost del. Sem spadajo tudi organisti.

Opomniti je, da je novela iz l. 1914. spremenila prvotno besedilo § 1., ki sedaj zahteva, da se zavarujejo vsi nameščenci, ki »redoma izvršujejo pretežno duševna službena opravila«. Zato je zavarovanju zavezan vsak organist, čeprav ima morda več opravka s cerkveniškimi kakor z organistovskim poslom. Zavarovanje je prisilno in neodvisno od službodajalčevega ali zavarovančevega pristanka. Čeprav je organist že zavarovan pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, mora biti kljub temu zavarovan tudi pri Pokojninskem zavodu za nameščence, ker je tam zavarovan le proti boleznim in nezgodam, tukaj pa za pokojnino. Ali je organist nameščen stalno ali začasno ali na poizkušnjo, je brez pomena; prav tako, ali je naš ali tuj državljan.

2. Izvzet od dolžnosti zavarovanja je organist, če je dovršil 55. leto starosti, ko nastopi dolžnost zavarovanja; če zasluži organist v drugi službi več, n. pr. kot občinski tajnik itd. V to skupino pa ne spada cerkvenikova

služba, ker je ta odvisna od istega delodajalca in sta torej ti dve službi spojeni v eno in se more govoriti le o eni namestitvi.

3. Če upravlja organist-cerkovnik še službo občinskega tajnika, tajnika zadruga ali pesojilnice itd. in so ti službodajalci sporazumni, če mu prav ločeno mezdo plačujejo, jamčijo po § 3. pok. zak. vsi nerazdelno za njegovo zavarovanje iz vseh služb obenem na podstavi njegovih skupnih prejemkov. Če pa službe pri več delodajalcih niso sporazumne, ampak zaposluje vsak službodajalec nameščenca popolnoma na svojo reko, nameščenec ni zavezan zavarovanju v vseh teh službah, temveč le v eni, in sicer v glavni službi. Glavna služba pa je tista, ki je najboljšje plačana, ali ki je v zvezi z njegovimi prejšnjimi službami, ali prejšnjim pridobivanjem, z njegovo izobrazbo itd.

4. Organist mora biti zavarovan z vsemi svojimi prejemki v denarju ali pridelkih. Če je obenem cerkovnik, mora biti zavarovan tudi s prejemki cerkovnika, če so ti sploh določeni.

5. Organistov službodajalec je župni urad ozir. župnik. Ta je zato dolžan organista prijaviti v pokojninsko zavarovanje ter zavarovalne premije pravočasno plačevati.

6. Organistovo plačo oskrbuje, če ni kakih posebnih pogodb, cerkev; če pa cerkev tega ne zmore, na župna občina (ne politična) z naklado na davke po § 36. zakona z dne 7. aprila 1874, drž. zak. štev. 50, navadno po konkurenčni obravnavi.

7. Zavarovalne premije se morajo plačevati takoj. Pritožba je dovoljena, pa nima odločilne moči (§ 75. a). Če se pozneje izkaže, da je Pokojninski zavod premije po krivici izterjal, jih mora po § 36. p. z. vrniti s 5% obrestmi.

8. Če se organistovo zavarovanje ne izvede in se premije ne plačujejo, organist ni preskrbljen za onemoglost in za starost, njegova družina ne po njegovi smrti.

Pouk o pokojninskem zavarovanju nameščenecv daje knjižica Dr. Janko Vrančič: Pokojninsko zavarovanje nameščenecv. 1928. Cena 10 Din.

Iz gorenjih določb sledi:

1. Župniki in cerkveni predstojniki morajo organiste zavarovati pri Pokojninskem zavodu za nameščenecv v Ljubljani, Aleksandrova c. 12.

2. Naznaniti vse dohodke v denarju, beri, stanovanju. Če je organist tudi cerkovnik, se morajo naznaniti oboji dohodki.

3. Če cerkev ne zmore vplačila premij, naj se oznani darovanje. Če tudi to ne bi zadostovalo, naj se zaprosi za konkurenčno obravnavo.

4. Ker mora po § 33. pok. zak. plačevati svoj prispevek tudi organist, naj se mu ta znesek pri cerkveni plači odtegne.

Postopek pri nadarbinskih in cerkvenih zgradbah ob smrti nadarbinarja.

G. veliki župan ljubljanske oblasti je z dopisom z dne 31. maja 1929 št. U. 8019/IV priobčil škof. ordinariatu sledeči odlok: Vsem sreskim poglavarjem ljubljanske oblasti, starejšini sreske izpostave v Škofji Loki in mestnemu magistratu v Ljubljani.

Politična oblastva so dolžna skrbeti za to, da so cerkv. in nadarb. poslopja vedno v dobrem gradbenem stanju (dvorni dekret z dne 17. februarja 1797). Namen tega predpisa je, da se s pravočasnimi popravili odvrne večja škoda na poslopih in tako obvarujejo pred nepotrebnimi stroški oni, ki so po zakonu dolžni nositi take stroške.

Uradnega poizvedovanja glede potrebe večjih popravil na teh zgradbah v splošnem ne bo treba, ker skrb za to v zadostni meri nadarbinarji sami. Pač pa je treba uradno ugotoviti ob smrti nadarbinarja, ali je vršil svojo dolžnost glede manjših popravil na nadarbinskih zgradbah (t. zv. sarta tecta), kakor to predpisuje zakon (§ 4 kr. dež. zakona z dne 20. julija 1863 dež. zak. za Kranjsko št. 12. odnosno § 3. štaj. dež. zakona z dne 28. aprila 1864 dež. zak. št. 7. za Štajersko) in glede popravil, ki jih je po nemarnosti ali brezskrbnosti povzročil nadarbinar sam ali pa njegovi posli in domači (§ 3. cit. dež. zakonov). Za ta namen morajo pol. oblastva I. stopnje uvesti primerne poizvedbe (toda ne po orožništvu). Če se pokaže, da nadarbinar ni izvršil svoje dolžnosti glede sarta tecta, ali, da je dan primer iz § 3. cit. dež. zak., naj polit. oblasti I. stopnje razpišejo razpravo na lice mesta, h kateri je treba povabiti novega nadarbinarja (namestnika), pristojnega nadarbinarijevega dekana, konkurenčne obvezance, predvsem zastopstvo župne občine, dediče umrlega prebendarja in patrona. Ako je patron verski zaklad, zastopajo patrona naslovljeni proti naknadni tukajšnji odobritvi ter je obvestiti o obravnavi tudi državno pravdnništvo. V tehnično važnejših primerih bo treba pritegniti k razpravi tudi uradnega gradbenega izvedenca.

O razpravi se napravi zapisnik, ki vsebuje bistvene uradne ugotovitve glede stanja zgradb v splošnem in posebno glede manjših popravil (sarta tecta) ter popravil po § 3. cit. dež. zak., ev. izjave povabljenih strank, (zastopstva župne občine), izjavo dedičev, ali se strinjajo s tem, da poizvedbe, kolikor se tičejo njih, vrši polit. oblastvo, ali pa zahtevajo na svoje stroške sodni ogled. Na podlagi te razprave izdajo polit. oblastva I. stopnje odlok s pravnim poukom in obveste o tem med drugimi prizadetimi tudi pristojno zapuščinsko sodišče in sicer z ozirom na okolnost, da je stroške za neizvršena popravila po § 4. in potrebna popravila po § 3. cit. dež. zak. prijaviti k zapuščini. Glej Mayerhofer, 4. zvezek, stran 316—320.

Gg. nadarbinarjem se objavlja to v vednost in upoštevanje.

55.

Dopolnilna prenosna taksa nadarbin.

Ker vprašanje o plačevanju oziroma povračilu dopolnilnih prenosnih taks posameznim nadarbinarjem še ni povsem jasno, se objavlja vsem prizadetim sledeče pojasnilo:

Po zakonu z dne 15. februarja 1877, drž. zak. št. 98 so bili osebno oproščeni plačevanja dopoln. prenosne takse (pristojbinskega namestka-ekvivalenta) vsi oni nadarbinarji, katerih fasijski čisti lokalni dohodki (iz nadarbinske imovine; semkaj ni prištevati kongruinih dopolnil, osebnih doklad, podpor, štolnin itd.) niso presegali vsote 1000 K. Po § 28. naredbe ministrstva za finance z dne 31. decembra 1920, št. 14064, »Ur. l.« 44/14 ex 1921, je bil ta znesek zvišan na 4200 K in po odst. IV. čl. 1. zakona o taksah in pristojbinah na Din 1200.—. Ko je stopil poslednji citirani zakon

v veljavo, so davčna oblastva kljub omenjenim določilom, malone vsem nadarbinarjem v Sloveniji odmerila pristojbinski namestek v plačilo. Zato so se nekateri po čl. 23. cit. zakona pritožili na direkcijo posrednih davkov, njihove prošnje pa so bile kot neutemeljene zavržene.

Opirajoč se na to, so zahtevali župni nadarbinarji v smislu § 7 litt. a. zakona z dne 19. septembra 1898, drž. zak. št. 176 in § 4 odst. II. litt. a. izvršilne naredbe z dne 16. novembra 1898, drž. zak. št. 205, povračilo na dopolnilni prenosni taksi vplačanih zneskov iz verskega zaklada. Ker imajo župni nadarbinarji pravico staviti na predmetni taksi vplačane zneske med izdatke v nadarbinski fasiji, je bila zahteva po povračilu teh zneskov pri vseh onih, ki prejemajo kongruine prejemke iz verskega zaklada, popolnoma upravičena. Zato so bila doslej, — kolikor so seveda kreditna sredstva dopuščala — vplačila pristojbinskega namestka povrnjena. Onim, ki so bili dotlej oproščeni plačevanja dopolnilne prenosne takse, in je zato niso izkazovali v nadarbinskih fasijah (ker ni lokalni fasijski donos presegal določenega zneska) je bila povrnjena v polnem vplačanem znesku, onim pa, ki so jo imeli v fasiji že zaračunano, vendar pa v manjšem znesku, kot jo izkazujejo vplačilna potrdila, v višini razlike med dejansko vplačanim in v fasiji zaračunanim zneskom.

Obenem se pripominja, da so po novem zakonu o neposrednih davkih podvržena davku zemljišča in zgradbe.

Izvezeta so zemljišča: cerkvišča, dvorišča (okoliši) molilnic in javna pokoplišča priznanih veroizpovedanj (člen 9, točka 3.).

Pri zgradbah so izvezete: cerkve, kapele in zgradbe ali poedini deli zgradb veroizpovedanj, priznanih z zakonom, ki se uporabljajo izključno za javno božjo službo in za pisarniške namene duhovnikov (člen 32, točka 4.), dalje: mrtvašnice in mavzoleji (člen 32, točka 12.).

Od teh zemljišč se ne plačuje zemljarina in od teh zgradb ne zgradarina in zato tudi ne dopolnilna prenosna taksa (t. j. pristojbinski namestek).

Za dopolnilno prenosno takso se morajo torej oceniti župnišča (razen pisarne), mežnarije in gospodarska poslopja. Ceni se po krajevnih razmerah. Pri stanovanjskih se lahko kapitalizira znesek, ki ga je davčna uprava sprejela za odmero zgradarine, n. pr. vrednost stanovanja 200 Din, vrednost hiše (brez pisarne) pomnoženo z 20 = 40.000 Din.

Legitimatio per subsequens matrimonium.

V primerih pozakolitve per subsequens matrimonium otrok, ki niso rojeni v kraju stanovanjskega svojih roditeljev, prejemajo občupravna oblastva prve stopnje (okrajna glavarstva, mestni magistrat) dotične spise od velikega župana v instrukcijo. Pri vseh teh spisih se vedno zahteva isto, naj se namreč ugotovi: a) katero sodišče (okrajno sodišče) posluje kot nadvarstvena oblast za dotičnega otroka in b) ali ni bil že kak drug moški spoznan kot naravni oče onega otroka, bodisi sodno ali izvensodno.

Ako bi matični uradi, ki običajno sestavljajo pozakolitvene zapisnike, takoj pri isti priliki stavili roditeljem tudi označeni dve vprašanji, bi bilo za politično oblast dotično raziskavanje zelo olajšano, ker bi se bilo treba obrniti le na dotično sodišče in o izjavi roditeljev dobiti uradno potrditev.

Ker pa matični uradi po navadi tega ne prakticirajo, morajo politična oblastva podvzematati razne indirektno korake, t. j. morajo akt poslati nazaj dotičnemu župnemu ali matičnemu uradu, ki je zapisnik sestavil, ali županstvu dotične občine, kjer roditelji-prosilci bivajo. Kajti oblastva ne morejo ugibati in uganiti, katero izmed številnih okrajnih sodišč bi moglo biti v konkretnem primeru nadvarstveno sodišče. Mnogokrat tudi nobeno ni, ker se otrokova mati sploh še ni (radi alimentacije itd.) obrnila do nobenega sodišča. A to more le ona vedeti, oziroma otrokov oče.

S tem, da morajo oblastva radi dveh vprašanj, na kateri bi roditelji pri sestavljanju pozakonitvenega zapisnika mogli takoj točno odgovoriti, okoli pisati in poizvedevati, nastane mnogo povsem nepotrebnega dela, a pozakonitev sama se tudi brez potrebe zavleče, kar je po navadi ravno prosilcem neprijetno, zlasti če gre za otroka, ki ima začeti obiskovati šolo in se hočejo izogniti temu, da bi otrok naenkrat doznal, da se drugače piše nego oče in bi začel izpraševati, zakaj je tako.

Zato se vsem župnim in sploh matičnim uradom naroča, da pri sestavljanju pozakonitvenih zapisnikov stavijo roditeljem vedno tudi obe-dve zgoraj omenjeni vprašanji.

Obenem se opozarja na to, da ti pozakonitveni zapisniki niso več taks prosti, ker čl. 6. točka 15. taksnega zakona iz l. 1923. razveljavlja vse taksne oprostitve, ki niso navedene v taksnem zakonu. Zato se morajo ti zapisniki v zmislu taksnega zakona (tar. post. 1 in 152) kolkovati s kolkom za 25 dinarjev. Priložena rojstni in krstni list otrokov ter poročni list roditeljev pa morata biti kolkovana s kolkom po 10 Din. Družinske knjižice ne za- doščajo.

57.

Tajno prinašanje sv. obhajila bolnikom.

S. C. de Sacramentis je dne 5. januarja 1928 določila: Ali je vzrok za tajno prinašanje sv. obhajila bolnikom upravičen in pameten, o tem sodi Ordinarius loci, ne pa posamezen mašnik. Z ozirom na ta odlok dovoljujem za mesto Ljubljano vsem mašnikom, da smejo sv. obhajilo bolnikom tajno prinašati, kakor je to zadnja leta običajno. Kot splošen vzrok za to dovoljenje vpoštevam preziranje Najsvetejšega zakramenta ob javnem prinašanju po cestah z velikim, šumnim prometom od jutra do večera. Poseben vzrok za posamezne slučaje je odpor domačih, ki ne marajo, da bi mašnik očitno prinesel sv. obhajilo bolniku. Pa tudi neprilike, ki so združene s pogostim, očitnim prinašanjem Najsvetejšega, zlasti če prinašamo sv. obhajilo večkrat v isto hišo, smatram za zadosten vzrok za tajno prinašanje sv. obhajila. Vendar naj mašniki pomnijo, da je tajno prinašanje Najsvetejšega vedno le izjema. Kjer torej ni pravega vzroka, tajno prinašanje sv. obhajila ni dovoljeno.

Če okoliščine tudi drugod, po mestih in trgih naše škofije, zahtevajo tajno prinašanje sv. obhajila bolnikom, naj to dušni pastirji posebe sèm sporoče.

Vse mašnike, ki sv. obhajilo bolnikom tajno prinašajo, pa opozorim, da se točno ravnaajo po tem, kar veli rimski obrednik (ed. 1925, tit. 4, cap. 4, n. 29): *Quando, ex justa et rationabili causa, privatim sacra communio ad infirmos defertur, Sacerdos saltem stolam semper habeat propriis coopertam vestibus; in sacculo seu bursa pyxidem recondat, quam*

per funiculos collo appensam in sinu reponat... Cum autem ad infirmi cubiculum pervenerit, Sacerdos superpelliceum quoque induat cum stola, si illud ante non induerit.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1929.

† Anton Bonaventura,
škof.

58.

O svečah za liturgično rabo.

Že v dobi pred vojno je bilo težko dobiti sveče iz čistega čebelnega voska. Zato je S. R. C. dne 14. decembra l. 1904. (decr. auth. n. 4147) izdala tale odlok: *Candelae super altaribus ponendae, attenta magna difficultate, vel veram ceram apum habendi, vel indebitas cum alia cera commixtiones eliminandi, poterunt licite non esse omnino et integre ex cera apum, sed poterunt esse commixtae cum alia materia seu vegetali seu animali. Episcopi tamen pro viribus eurent, ut cereus paschalis, cereus in Aqua baptismali immergendus, et duae candelae in Missis accendendae sint ex cera apum, saltem in maxima parte; aliarum vero candelarum, quae super altaribus ponendae sunt, materia in maiori vel notabili quantitate ex eadem cera sit oportet. Qua in re Parochi aliique Rectores Ecclesiarum et Oratoriorum tuto stare poterunt normis a respectivis Ordinariis traditis, nec privati Sacerdotes, Missam celebraturi, de qualitate candelarum anxie inquirere tenentur.*

Po tem odloku naj škofje skrbe, kolikor je možno, da bodeta dve sveči, ki med mašo gorita na oltarju, in pa velikonočna sveča vsaj »in maxima parte« iz pravega čebelnega voska; druge sveče, ki se postavljajo na oltar, pa naj bodo »majori vel notabili quantitate ex cera«. Tako veli odlok iz l. 1904. Od tedaj pa do danes se je mnogo izpremenilo, zlasti po svetovni vojni. Čebelarji pridelujejo vedno manj voska, zato pa je vosek vedno dražji. Sveč, ki bi bile izvečine voščene, skoraj ni več dobiti; in če se kje še dobe, so tako drage, da jih cerkve ne morejo kupovati. Svečarji izdelujejo sveče, v katerih je le 30% ali pa še manj voska. In še te imajo tako ceno, da cerkve v sedanjem težkem gospodarskem položaju komaj zmagujejo stroške. Da bi si cerkve nabavljale sveče, v katerih bi bilo nad polovico voska, za sedaj ni možno. Iz tega razloga daje škof. ordinariat župnim uradom na znanje, da smejo, dokler trajajo sedanje težke razmere, za liturgično rabo kupovati sveče, kakršne se sedaj dobe v trgovini, dasi je v njih manj nego 50% voska.

59.

Cerkvene starine.

Kakor je pokazala preiskava o lanskem organiziranem sleparskem zbiranju cerkvenih starin po Gorenjskem, so tisti sleparji preslepili s ponarejenim priporočilom škofijskega ordinariata nekatere župnike in celo enega gospodov dekanov. Pred kratkim pa se je zgodil nov slučaj, da se je nek slepar javil duhovniku pri neki duhovniški cerkvi v moravški

dekaniji, se predstavil kot uradnik Narodnega muzeja v Ljubljani in preslepil dotičnega duhovnika s svojim nastopom toliko, da mu je, ker da je poslan zbirati starine za muzej, izročil štiri viseče cerkvene svečnike, dokaj lepega dela in na ljubo temu, da si je cerkev obdržala slabše svečnike, samo da ustreže želji muzeja. Ravnateljstvo Narodnega muzeja pa je izjavilo, da ni poslalo nikogar in da je tudi sicer izven njegovih namer pobirati bogoslužju služeče stvari iz cerkve.

Izvestno je namreč, da niti Spomeniški urad, ki ima nalogo čuvati umetnine in starine čimdalje na njihovem prvotnem mestu, niti Narodni muzej nimata namena odtujevati predmete v bogočastni službi, ako so še v rabi. Narodni muzej sploh ne pošilja nikakih nabiračev po deželi; zapupniki in poverjeniki, ki sem in tja zbirajo zanj, so v dotičnih krajih znane osebe, ki pa imajo nalog pustiti cerkvene starine na miru, ker za te predmete obstoja posebna, od Narodnega muzeja ločena institucija, namreč škofijski muzej.

Zato opozarjam v smislu zgornjega na sledeče:

1. Noben župnik ali predstojnik katerekoli cerkve nima pravice samostalno razpolagati s cerkvenimi predmeti. Zato tudi nobeden teh ni upravičen zbirati, kupovati, prodajati ali v dar oddajati cerkvenih starin.

2. Vse duhovnike strogo opominjam, naj bodo glede cerkvenih predmetov in starin skrajno previdni pred vsakim človekom, ki ga ne poznajo in naj tudi navideznim dokumentom ne verjamejo, ker pohlep po lahkem a izdatnem zaslužku, ki ga nudi trgovina s starinami, napeljuje sleparje na vse mogoče zvijače in laži, ki jih je pogosto prav težko spoznati.

3. Za vsakogar, ki bi po zvijači ali na katerikoli nepostaven način skušal priti v posest cerkvenih starin, nalagam dolžnost, da si ga dotični duhovniki dobro ogledajo in opozore nanj varnostne organe.

4. Cerkevni predmeti, ki radi svoje starosti ne morejo služiti več bogočastnim namenom, ne spadajo nikamor drugam, kakor v škofijski muzej. Le v posebno izrednih slučajih bi se moglo dati dovoljenje za prodajo.

5. Za vsak posamezen konkreten slučaj brez izjeme je treba imeti posebno izrecno pismeno dovoljenje škofijskega ordinariata, poslano po pošti naravnost dotičnemu uradu in nikdar po katerikoli še tako znani osebi.

6. Gospodom dekanom naročam, da pri prvi prihodnji konferenci posebej prebero in obrazložijo duhovnikom zgornje točke. Skrbno naj pazijo, da se bodo zgornji predpisi vestno in natančno izpolnjevali, ker se bo vsakdo, ki bi kakorkoli prestopil te predpise, klical na strog odgovor.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1929.

† Anton Bonaventura,
škof.

Duhovnikom in vernikom o znamenjih.

Globoko Vašo vernost izpričujejo neštevilni križi, mnoge kapelice in razna znamenja, ki so jih ob cestah, potih in stezah včasih z velikimi stroški postavili Vaši verni predniki, ali pa tudi že Vi sami. Marsikatera znamenja Vas spominjajo na razne žalostne dogodke, ki so se pripetili na dotičnem kraju in Vas spodbujajo na kratko molitev.

Mnogo teh križev in spomenikov je prav lepih, celo umetno izdelanih, kar je v čast Vam in Vašemu okusu. Toda na žalost moram povedati, da še več križev in spomenikov naravnost propada, ker ga ni, ki bi za vzdrževanje poskrbel. Precejšnje število jih je pa tudi, ki so pomanjkljivo in naravnost brez okusa izdelani, da se jim tuji kar čudijo in sicer po pravici.

Zato iz dna duše odobravam sklep Prosветne zveze, da bo potom naših organizacij skrbela za to, naj se ta znamenja, ako mogoče, popravijo, ali pa tam, kjer so nam v sramoto, popolnoma odstranijo. Prepričan sem, da se temu prepotrebne delu ne bo nikdo ustavljal, ampak, da bodo tudi lastniki radi dovolili, naj se pomanjkljiva znamenja, spomeniki in križi nadomeste z lepimi ali pa popolnoma odstranijo.

Naj se to delo, ki zadeva čast božjo, pa tudi naše dobro ime pri tujcih, čim prej tako izvrši, da bomo vsi zadovoljni!

Pozdrav in blagoslov!

V Ljubljani, v septembru 1929.

† Anton Bonaventura,
škof.

61.

Zunanja oblika vlog.

Ker prihajajo ordinariatu od župnih uradov včasih vloge, ki so glede zunanje oblike zelo pomanjkljive, se tozadevno opozarja na sledeče:

1. Vsaka vloga naj bo spisana vedno vsaj na pol pole papirja običajnega pisarniškega formata; če je tvarine za celo prvo stran pol pole, na celo polo. Dopisnice niso dovoljene.

2. Vsaka vloga naj ima vselej številko opravnika in datum.

3. Vloge naj imajo na levi strani zgoraj zabeleženo kratko vsebino predmeta, o katerem vloga govori.

4. Vloga, ki je kakorkoli v zvezi s kakim dopisom ordinariata (ali drugega oblastva), naj to vedno citira z datumom in številko.

5. Dopisi, ki jih je urad prejel, naj se nikdar — razen v izjemnih slučajih, n. pr. kadar se to zahteva — ne vračajo s tem, da se na njih »brevi manu« odgovor zabeleži. Akt, došel od katerekoli strani, naj se vedno shrani v arhivu.

6. Spis, ki se pošlje ordinariatu v posredovanje za predložitev na nadaljnje mesto, naj ima vedno ovoj ali spremnico, naslovljeno na ordinariat in s kratko vsebino priloženega spisa. Isto velja za prošnje za podelitev župnije ali beneficija. Enako naj ima akt, ki se je zanj zahtevalo ali ki se je poslal v pregled ali popravek ali podobno, vedno posebno spremnico s citirano številko in datumom ordinariatovega dopisa.

7. Za vsak različen predmet je vložiti vselej posebno vlogo; nikakor torej ni dovoljeno, da se na enem samem aktu napišejo vse mogoče stvari, ki jih je treba reševati ločeno in imeti ločeno v evidenci.

8. Vsaka vloga naj bo podpisana s čitljivim podpisom.

9. Obenem se opozarja, da na temelju razpisa ministrstva ver (»Škofijski list« 1928 str. 126) ni dovoljeno rabiti za uradne pošiljke že rabljene oziroma preobrnjene kuverte ali zavitke. Kuverte morajo biti vedno opremljene s številko akta, ki je v kuverti, z žigom župnega ali duhovniškega urada ter z zaznamkom: službeno, poštnine prosto.

Vincencijeva družba.

Že nad 50 let vrši Vincencijeva družba med Slovenci svoje delo. Kljub tej razmeroma dolgi dobi je ostala družba širši javnosti dokaj nepoznana, saj je bila prva desetletja omejena le na Ljubljano in Maribor, šele v zadnji dobi si je utrla pot tudi v nekatere večje kraje po Slovenskem. V povojni dobi je pokazala družba velik razmah, kar očitno dokazuje, da že sodobne socialne razmere same ustvarjajo ugodna tla za blagonosno delovanje družbe. Nekaj pojasnil o družbi naj bi pripomoglo k temu, da spozna duhovščina поблиže njen ustroj ter si v krajih, kjer bi se pokazala potreba, z ustanovitvijo Vincencijeve konference ustvari močno oporo za uspešno pastirovanje.

Vincencijeva družba ima svoj izvor v Parizu. Ustanovili so jo lajiki in lajiška je družba ostala do danes. V letih po julijski revoluciji (1830) je zagorel v mladem akademiku Frideriku Ozanamu, poznejšem slovečem profesorju in literarnem historiku, močan ogenj katoliškega idealizma. Proti racionalizmu je hotel braniti svetinje sv. vere, pa ne toliko z besedo temveč z delom. Pridobil je šest tovarišev, ki so se pridno sestajali, sestanke otvarjali z molitvijo, imeli razgovore duhovne vsebine v svrhu svojega spopolnjevanja ter slednjič razpravljali, kako in kje bodo obiskavali ubožce po hišah ter jim nudili duhovno tolažbo in materijelno pomoč. Sestanke so zaključili s kolekto in molitvijo. Te sestanke so nazivljali konference, izraz, ki se je do danes ohranil za organizacijo samo. Delavni člani so se nazivali za brate. L. 1833. je bila ustanovljena prva konferenca; ker je bil njen uspeh viden, so bile v Parizu l. 1835. že štiri konference. Iz tega središča so se konference širile po vsem svetu, ki še danes vse skupaj tvorijo Vincencijevo družbo z generalnim sedežem v glavnem mestu Francije.

Pri nas je vpeljal prvo konferenco za stolno župnijo sv. Nikolaja blagopokojni prof. dr. Gogala l. 1876. Od tedaj je po zadnji statistiki narasla Vincencijeva družba že na 17 konferenc z 235 delavnimi člani. Če tudi se krščanske dobroteljske ne sme presojati po številkah, je vendar presenetljivo, da je družba l. 1928. v težavnih socialnih razmerah mogla izdati Din 1.440.084-69 v dobroteljske namene; od tega zneska odpade največ na zavode, ki jih vzdržujejo konference v Trzinu, na Viču in v Trbovljah.

Vse delo v posameznih konferencah sloni v prvi vrsti na delavnih članih in v njihovem osebnem stiku z reveži in ubožci. Delavni člani konference so lahko samo moški; kot podporni člani, ki z nasvetom in denarnimi sredstvi konferenci pomagajo, tudi žene. Ker so dolžni delavni člani iskati v konferenčnem delovanju spopolnjevanje samega sebe v duhu Kristusove vse obsegajoče ljubezni, je na prvi pogled jasno, da se vrši po konferenci pravi lajiški apostolat. Prav zato naj bi duhovniki Vincencijevim konferencam naklonili več pozornosti ter dali za začetek prav gotovo vsaj v industrijskih krajih in morda tudi v podeželskih mestih brez industrije par dobrim lajikom pobudo, da se v imenovanih krajih osnujejo Vincencijeve konference. Centrala Vincencijeve družbe, ki ima sedaj lepo urejeno osrednjo pisarno v ljubljanskem »Marijanišču« na Poljanski cesti št. 28, gre na zahtevo vsem na novo se snujočim konferencam na roko. Vincencijeva družba ima pri nas lepo bodočnost, vsaka župnija, kjer bi se konferenca osnovala, bo občutila blagodejen vpliv konferenčnega dela na

katoliško mišljenje in hotenje, zato naj bi bilo opozorilo, objavljeno na tem mestu, pobuda, da se dosedanje število že obstoječih konferenc kar najhitreje pomnoži z novimi v onih župnijah, kjer so dani za to pogoji.

63.

Razne objave.

Dva nova oficija. Sv. kongregacija obredov objavlja v AAS z dne 1. oktobra 1929, št. 13, odlok, s katerim se ukazuje za vso Cerkev za dan 17. oktobra sub ritu duplici praznik sv. *Marije Marije Alacoque* cum officio et missa propria. Praznik semiduplex sv. Hedvige je prenesen na predan 16. oktobra. — Ista sv. kongregacija obredov je z reskriptom z dne 19. junija 1929 dovolila za vse škofije Jugoslavije oficij in sv. mašo za častivredno služabnico božjo *Hosano Kotorško* iz III. reda sv. Dominika in sicer za dan 28. aprila. — Tozadevne spremembe v direktoriju bo svoječasno prinesel Škofijski list, mašni in brevirni formularji pa naj se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Zgradarina. Ker je finančno ministrstvo v Belgradu z odlokom z dne 3. julija 1929, št. 31.664, zavrnilo prošnjo škof. ordinariata, naj bi se v krajih, kjer velja kongrualni zakon, zgradarina od stanovanj dušnih pastirjev ne zahtevala, se mora ta zgradarina plačevati, škof. ordinariatu pa naj se predlagajo dokazila o plačani zgradarini, v svrhu predlaganja za povrnitev v smislu kongrualnega zakona.

Rentnina. Čl. 60. zakona o neposrednih davkih predpisuje davek na rente. Po točki 6. istega člena se plačuje rentnina tudi od zakupnine in najemnine. Ta davek morajo plačevati tudi dušni pastirji, ki dajo nadarbinsko zemljišče v najem. Da pa ne bi dotični plačeval zemljarine in rentnine od iste zemlje, torej dvojnega davka, se od zakupnine odšteje čisti donos v zakup danega zemljišča, in od ostanka se plačuje rentnina, ki znaša (po čl. 69.) 15%. Po izjavi finančne direkcije v Ljubljani z dne 23. avg. 1929, št. 4905, se dušni pastirji temu davku ne morejo odtegniti.

Kolkovanje izbrisnih pobotnic. Izbrisne pobotnice se kolkujejo s kolkom $\frac{1}{2}\%$ dotičnega zneska. Do l. 1923. so bile izbrisne pobotnice do zneska 100 gld. = 200 K = 50 Din kolka proste v zmislu zakona z dne 28. dec. 1890, drž. zak. št. 234. Po taksnem zakonu iz l. 1923., čl. 6., t. 5, pa niso več kolkovine proste, ker dotičnega oprostilnega zakona iz l. 1890. finančni minister ni odobril.

Izdajanje matičnih izpiskov na zahtevo inozemskih oblasti. Ministrstvo pravde, verski oddelek, v Belgradu je z razpisom z dne 15. januarja 1929, št. 11.009, odločilo, da se morajo v zmislu razpisa zunanjega ministristva z dne 6. oktobra 1925, št. A. 52.826, vsi dokumenti in podatki za službene potrebe izdajati brez takse. Pri izdajanju dokumentov privatnim osebam pa je zaračunati takso, dočim se vrši službeno dopisovanje s katerikoli diplomatskim ali konzularnim predstavništvom po običajnem pravu ex offio.

Listine za Belgijo. V zmislu odloka min. za notranje zadeve, upravni oddelek, v Belgradu z dne 30. maja 1929, št. 14.647, se morajo listine in dokumenti, ki bi jih kdo rabil za Belgijo, dati legalizirati najprej našim oblastim in potem tudi belgijskim diplomatskim in konzularnim predstavništvom.

Matični izpiski švedskih državljanov v vseh slučajih rojstva, poroke ali smrti naj se pošiljajo pristojnemu političnemu oblastvu prve stopnje (okr. glavarstvo, mestni magistrat) radi nadaljnega poslovanja.

Prijava naslova akademskega dostojanstva. Dokler se ne uvedejo v vsej državi enotne matične knjige, se vrše prijave akademskih naslovov pri pristojnih občinah, ki vodijo poseben seznam prijavljenih akademskih naslovov. Dotični gg. duhovniki naj se zato prijavijo pristojni občini v svrhu zabeležbe potrebnih podatkov.

Klaverjeva družba. Družba sv. Petra Klaverja, ki se je posvetila službi misijonov ter je bila ponovno od sv. Stolice priznana in pohvaljena, potrebuje za izvršitev svojih misijonskih dolžnosti izobraženih, navdušenih, mladih misijonskih članov. Dekleta, ki žele prositi sprejema in dobiti natančnejših pojasnil, naj se zaupno obrnejo na vrhovno voditeljico Družbe sv. Petra Klaverja grofico Marijo Falkenhayn, Rim (XXIII, Via del' Olmata št. 16). — To naj se na primeren način oznani, najbolje pri Marijinih družbah deklet.

Nabirke za sv. Očeta (Petrov novčič), posebej zaukazane v »Škof. listu« 1929, str. 8, naj se čim prej pošljejo škof. ordinariatu, da se bo mogel denar v decembru ob jubilejnem romanju Slovencev v Rim izročiti svetemu Očetu. Pripominja se, da polovica župnih uradov še ni poslala nikaškega zneska. Kjer se nabirka še ni izvršila, naj se izvrši na zaukazano 2. nedeljo v adventu (8. decembra). Denar naj se nato vsaj do 15. decembra semkaj pošlje.

Tečaji duhovnih vaj v Domu do konca t. l. bodo: za mladeniče od 7. do 10. decembra, za organiste od 18. do 22. novembra in za moške od 14. do 18. decembra.

Direktorij za l. 1930. je izšel. Zato naj dekanjski uradi čim prej sporoče škof. ordinariatu, koliko izvodov naročajo za svojo dekanijo. Izvod stane 20 Din.

Manuale Ritualis Romani. Škof. ordinariat ima v zalogi še nekaj izvodov priročnega škofijskega obrednika iz l. 1900. Cena mu je 20 Din za vezan izvod. Ker novi obrednik še ne bo tako hitro izšel, se nakup priročnika priporoča.

Opozorilo gg. katehetom. Zgodbe sv. pisma za osnovne šole so pošle; nove pa so še-le deloma natisnjene. V višjih razredih osnovnih šol je tu in tam več otrok, ki so brez tega učbenika. Za silo bi se odpomoglo s knjigo »Kratke zgodbe sv. pisma stare in nove zaveze s slikami« (Josip Vole) iz l. 1916. Ordinariat ima v zalogi še nekaj tisoč izvodov. Izvod stane 6 Din.

Slovstvo.

Dr. Mihael Opek a: Jagnje božje. Dvanajst govorov o daritvi svete maše. Založila prodajalna KTD (Ničman). Cena 18 Din. — Govori razpravljajo o zgodovini daritev, razlagajo bistvo svete maše, govore o kraju, času in mašni obleki, razjašnjujejo obrede in vsebino sv. daritve od začetka do konca ter dodajajo še opombe o liturgiji in jeziku. Govori so izčrpní in temeljiti ter bodo gg. dušnim pastirjem dobro služili.

Stanko Podr ž a j D. J.: Pod Himalajo. Izdal »Glasnik presv. Srca Jezusovega« v Ljubljani. Cena 10 Din. — Dobra informativna knjižica, spi-

sana ob ustanavljanju jugoslovanske misijonske pokrajine Družbe Jezusove v Bengaliji, bo služila zlasti misijonskim predavateljem, a tudi drugim kot pripravno čtivo.

M. J o h a n a O. S. U.: **Nebeški dvor**. Dobi se v uršulinskem samostanu v Ljubljani. Snopič za en mesec stane 4 Din. — Skromno delce je namenjeno Marijinim družbam, verskim organizacijam in družinam. Vsebuje razne vaje za gojitev posameznih čednosti. Listki se žrebajo koncem vsakega meseca.

A. C u r i n a l d i D. J.: **Priručnik parbenog postopka** kod crkvenih ženitbenih sudova. Hrvatska knjižara, Split. Cena 80 oz. 100 Din. — Knjiga bo dobro služila ne samo članom crkvenih zakonskih sodišč, ampak tudi dušnim pastirjem.

65.

Razglas.

V vednost in ravnanje se naznanja, da je škof. ordinariat v Ljubljani z odlokom z dne 8. avgusta 1929, št. 2617, obvestil B a l o h a Ivana, duhovnika reške škofije, da mu ni več dovoljeno maševati v ljubljanski škofiji.

66.

Konkurzni razpis.

Z okrožnico z dne 24. septembra 1929, št. 3546, sta bili z zaključnim rokom do 25. oktobra 1929 razpisani župniji: S e l a pri Kamniku, stoječa pod patronstvom nadžupnika v Kamniku, in P o l j a n e pri Toplicah.

67.

Škofijska kronika.

Imenovan je bil za dekana dekanije Moravče in hkrati za škof. duhovnega svetnika C e g n a r Janko, župnik v Moravčah.

Cerkveno odlikovanje. Za škof. duhovnega svetnika je bil imenovan V o v k o Franc, župnik v Št. Petru pri Novem mestu.

Umeščeni so bili: C e g n a r Janko, uršulinski spiritual v Ljubljani, dne 25. septembra 1929 na župnijo Moravče; V r a n k a r Jožef, župnik na Mirni, dne 9. oktobra 1929 na župnijo Duplje, in B o r š t n a r Janko, župnik v Pečah, dne 17. oktobra 1929 na župnijo Hotedršica.

Prezentirani so bili: E r j a v e c Ivan za župnijo Želimlje (umeščen 23. oktobra 1929), H i t i Franc za župnijo Turjak (umeščen 23. oktobra 1929), O g r i z e k Jakob, župnik na Šenturški gori, za župnijo Peče pri Moravčah (umeščen 17. oktobra 1929) in M i l a v e c Ciril, kaplan na Igu, za župnijo Sela pri Kamniku.

Podeljena je bila župnija Mirna Širaju Jakobu, kaplanu pri D. M. v Polju (umeščen 9. oktobra 1929).

Imenovani so bili: K o r e t i č Franc, stolni vikar in kaplan v Ljubljani, za uršulinskega spirituala v Ljubljani; K o š m e r l j Alojzij, kaplan pri Sv. Petru v Ljubljani, za stolnega vikarja in kaplana v Ljubljani; S i m o n č i č Pavel, vikar v Kranju, za kurata drž. ženske kaznilnice v Begunjah na Gor.; dalje kot ekskurendo upravitelji: D r e š a r Ivan, ekspozit v Konjščici, za župnijo Sv. Planina; V o l c Alojzij, župnik v Soteski, za župnijo Poljane pri Toplicah; O p e k a Ivan, župnik v Sp. Tuhinju, za župnijo Sela pri Kamniku in C e g n a r Jožef, župnik v Smledniku, za župnijo Mavčiče.

Premeščeni so bili: Š m i t Franc, kaplan v Loškem potoku, za žup. upravitelja na Šenturško goro; C u d e r m a n Kristijan, uršulinski spiritual v Ljubljani, za kaplana v Šmartno pri Litiji; P o j e Jožef, kaplan v Leskovecu, za subsidiarija v Št. Vid nad Ljubljano; dalje kot kaplani: S l a d i č Ivan iz Šmartna pri Litiji k D. M. v Polje, I l c Andrej iz Črnomlja v Leskovec, Š t r u s Ivan iz Preserja v Črnomelj, K l e m e n č i č Jožef s Koroške Bele v Dob, J a r c Alfonz z Mirne na Koroško Belo, O r a ž e m Jožef iz Cerkljan pri Kranju k Sv. Petru v Ljubljano in A m b r o ž i č Franc iz Doba v Cerklje pri Kranju.

Resigniral je na župnijo Dobrnič ondotni župnik R e b o l Blaž.

Katehetski izpit za srednje šole je naredil K o r d i n Anton, prefekt v Marijanišču v Ljubljani.

Ordinacije: Dva višja redova je v kapeli sv. Križa v hiši misijonarjev sv. Vinc. Pav. v Ljubljani prejel D r a š č e k Alfred, C. M., in sicer: diaconat dne 21. septembra 1929 od prevzv. g. škofa dr. A. B. Jegliča ter prezbiterat dne 13. oktobra 1929 od presvetl. g. koadjutorja dr. Gr. Rožmana.

Umrli so: R o t t Gotard, zlatomašnik in župnik v pok., na Goliču pri Konjicah dne 15. septembra 1929 v starosti 77 let; L o b è Janko, župnik v Poljanah pri Toplicah, dne 17. septembra 1929 v starosti 43 let; S u š n i k Franc, župnik na Selih pri Kamniku, dne 22. septembra 1929 v starosti 40 let; M a r č i č Valentin, župnik v Mavčičah, dne 23. septembra 1929 v starosti 61 let in K o m l j a n e c Ivan, zlatomašnik in profesor-veroučitelj v pok., na Bučki dne 16. oktobra 1929 v starosti 81 let.

Naj v miru počivajo!

Škofijski ordinariat v Ljubljani,

dne 31. oktobra 1929.

Vsebina: 49. Sv. Janez K. Vianney — patron dušnih pastirjev. — 50. Poročilo o sestanku za ustanovitev škofijskega sveta KA. — 51. Navodilo za spisovanje župnih matic po novem zakonu o osebnih imenih. — 52. Zakon o praznikih. — 53. Zavarovanje organistov. — 54. Postopek pri nadarbinskih in cerkvenih zgradbah ob smrti nadarbinarja. — 55. Dopolnilna prenosna taksa nadarbin. — 56. Legitimatio per subsequens matrimonium. — 57. Tajno prinašanje sv. obhajila bolnikom. — 58. O svečah za liturgično rabo. — 59. Cerkevne starine. — 60. Duhovnikom in vernikom o znamenjih. — 61. Zunanja oblika vlog. — 62. Vincencijeva družba. — 63. Razne objave. — 64. Slovestvo. — 65. Razglas. — 66. Konkurni razpis. — 67. Škofijska kronika.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Dostal. — Za Jugosl. tiskarno v Ljubljani Karel Čec.